

МЕДИЧНА НАУКА — ЧАС РЕФОРМУВАННЯ

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Хочу звернутися до Вас, як представників великої медичної спільноти нашої країни — науковців, лікарів, викладачів та студентів медичних закладів, молодих вчених!

Перед медичною наукою сьогодні стоять амбітні завдання, від виконання яких залежить життя та благополуччя мільйонів громадян. Для ефективного виконання цих завдань необхідно повернути вітчизняній науці роль одного з провідних інститутів суспільства та економіки і створити можливості для самореалізації науковців, щоб вони постійно відчували свою затребуваність та були впевнені, що суспільство і держава гідно оцінюють їхню непросту і вкрай необхідну працю. Ці завдання окреслені в положеннях Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» та нової Програми економічного розвитку країни на найближчі роки, що була схвалена на розширеному засіданні Уряду в лютому цього року за участю Президента України Віктора Януковича. Програмою визначено, що пріоритетними завданнями сьогодення є підвищення якості та доступності медичних послуг, запровадження новітніх медичних технологій, розробка вітчизняних лікарських засобів. Важливим обов'язком держави Президент України назвав «забезпечення необхідними ресурсами та підтримку наукової спільноти», зазначивши, що попри економічні труднощі з державного бюджету забезпечується цільова підтримка фундаментальних і прикладних досліджень з охорони здоров'я, підвищення рівня екологічної безпеки, гігієни праці у промисловості, сільському господарстві та інших галузях.

Культурний, освітній, інтелектуальний потенціал будь-якої держави визначається науковими досягненнями, а здатність генерувати нові знання та технології є запорукою динамічного соціально-економічного розвитку країни, її гідного місця у світовому співтоваристві та конкурентоспроможності серед інших держав. До того ж, медична наука розглядається як рушійна сила в процесі реформування системи охорони здоров'я, оскільки забезпечує всебічне наукове обґрунтування перебудови сфери, визначає прогностичні тенденції здоров'я населення та розробляє заходи щодо його поліпшення.

Таким чином, ми поступово переходимо від бюджетного утримання науково-дослідних установ до програмно-цільового фінансування за найбільш необхідними для країни напрямками наукових досліджень. Значну допомогу у цій справі повинні надавати державно-приватне партнерство та грантові надходження від вітчизняних та зарубіжних центрів та фондів. В сучасних наукових дослідженнях мають бути зацікавлені не лише держава, але й бізнес.

Вкрай важливою є дієва і творча взаємодія між практичною охороною здоров'я та Національною академією медичних наук. Прикладом такої плідної співпраці може бути робота Інституту педіатрії, акушерства та гінекології НАМН України із новостворени-

ми обласними перинатальними центрами з метою їхньої методичної підтримки, підготовки спеціалістів вищої кваліфікації та впровадження новітніх перинатальних технологій. Творчу співпрацю між наукою і практикою успішно виконують й інститути НАМН, що розробляють проблеми профілактичної медицини — науково-дослідні інститути гігієни і медичної екології та медицини праці. Інтеграцію науки та практичної медицини, співпрацю наукових центрів та університетів з лікувальними закладами необхідно ставити на системну основу.

При виконанні всіх цих завдань ми повинні спиратися на міцний кадровий потенціал, який був накопичений у вітчизняній медичній науці протягом попередніх десятиріч. Традиції наших корифеїв Пирогова, Мечникова, Скліфосовського, та їхніх послідовників — Амосова, Шалімова мають своє гідне продовження в особі видатних вчених та засновників наукових шкіл, які плідно працюють сьогодні в системі Міністерства охорони здоров'я та Національної академії медичних наук України і відомі далеко за межами держави. Але не менш важливим є те, що поруч з досвідченими та визнаними вченими працюють їхні молоді колеги, які вже сьогодні відіграють важливу роль у багатьох значущих дослідженнях і відкриттях. «Найправильніше з поєднань — це поєднання життєвого досвіду зрілості з енергією молодості» писав колись Бернард Шоу, і цей вислів дуже добре відображає спадкоємність медичної науки в Україні.

Активна та ініціативна молодь — потужний ресурс для розвитку будь-якої держави, значна сила сучасного суспільства. І величезну перевагу має та країна, в якій роблять ставку на молодих людей, тим більше на тих, хто пов'язав своє життя з наукою.

Обов'язкове залучення молоді до дослідницької роботи, створення умов для практичного втілення оригінальних ідей молодих науковців — один з головних напрямків державної політики у науково-дослідницькій сфері та пов'язаний з нею інноваційній діяльності.

Наука завжди була справою талановитих і сміливих особистостей, а наука про людину, за висловом Гельвеція, — це ще й наука мудреців. Саме великим ідеям видатних медиків ми завдячуємо сучасним

розвитком медицини. Гіппократ, Авіценна, Гален, Парацельс, Кох, Пастер, Пирогов, Стражеско, Мечников, Заболотний, сотні й тисячі вчених-медиків своїми ідеями докорінно змінили нашу уяву про людину, хворобу, здоров'я та життя.

Окремо хочу зупинитися на постаті Миколи Амосова — видатної особистості вітчизняної медицини, сто років з дня народження якого відзначатимемо в цьому році. Людина-легенда. Великий новатор і гуманіст, видатний вчений, хірург, біокибернетик. Уперше в світі він створив і запровадив антитромботичні протези клапанів серця, вперше в нашій країні провів резекцію легенів та хірургічне лікування при пороках серця, вперше виконав операцію на серці зі штучним кровообігом та вперше здійснив протезування мітрального клапана. Але найголовніше — це те, що Амосов створив велику школу вітчизняних кардіохірургів, і завдяки йому та його учням Україна сьогодні є одним з провідних кардіохірургічних центрів. Саме «Автобіографія» Амосова та нарис про його спадщину відкривають цей номер нашого журналу.

Слід особливо наголосити, що зараз медична громадськість України знаходиться напередодні V Національного конгресу з біоетики і редакція журналу вирішила нагадати читачам про цю важливу для всієї нашої спільноти подію.

На часі — вдосконалення правових, економічних і організаційних умов для активізації дослідницької діяльності у вищих навчальних закладах, оновлення матеріально-технічної бази, налагодження ефективних зв'язків між науково-дослідними установами та виробничими підприємствами, посилення підтримки провідних наукових шкіл, просування молодих талановитих кадрів у науці, підвищення соціального статусу науковців. Тільки спираючись на передову науку, можна побудувати динамічну конкурентоспроможну економіку, здатну забезпечувати сталий розвиток держави та добробут кожного громадянина. Це повністю стосується медичної науки. Сподіваюся, що вже найближчим часом ця система поглядів стане суспільною ідеологією в нашій країні, а це означатиме, що Україна відбулася як передова держава, якою ми всі пишаємося.

З повагою
Раїса БОГАТИРЬОВА